EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

VÄLIAIKAINEN
2005/0158(COD)

9.1.2006

***I
MIETINTÖLUONNOS

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yksinkertaistetun järjestelmän käyttöönotosta ulkorajoilla suoritettavissa henkilötarkastuksissa siten, että Tšekin tasavalta, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia hyväksyvät yksipuolisesti tietyt asiakirjat kansallisia viisumejaan vastaaviksi alueidensa läpi tapahtuvaa kauttakulkua varten (KOM(2005)0381 – C6-0253/2005 – 2005/0158(COD))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Michael Cashman

PR_COD_1am

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

*	Kuulemismenettely *yksinkertainen enemmistö*
**I	Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
**II	Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***	Hyväksyntämenettely *parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen 105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia*
***I	Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
***II	Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***III	Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi*

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistukset merkitään ***lihavoidulla kursiivilla***. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään asiasta vastaavien yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asiasta vastaavat yksiköt.

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5

PERUSTELUT.....10

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi yksinkertaistetun järjestelmän käyttöönotosta ulkorajoilla suoritettavissa henkilötarkastuksissa siten, että Tšekin tasavalta, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia hyväksyvät yksipuolisesti tietyt asiakirjat kansallisia viisumejaan vastaaviksi alueidensa läpi tapahtuvaa kauttakulkua varten
(KOM(2005)0381 – C6-0253/2005 – 2005/0158(COD))

(Yhteispäätösmenettely: ensimmäinen käsittely)

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle (KOM(2005)0381)[1],

– ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 251 artiklan 2 kohdan ja 62 artiklan 2 kohdan, joiden mukaisesti komissio on antanut ehdotuksen Euroopan parlamentille (C6-0253/2005),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 51 artiklan,

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön (A6-0000/2006),

1. hyväksyy komission ehdotuksen sellaisena kuin se on tarkistettuna;

2. pyytää komissiota antamaan asian uudelleen Euroopan parlamentin käsiteltäväksi, jos se aikoo tehdä tähän ehdotukseen huomattavia muutoksia tai korvata sen toisella ehdotuksella;

3. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle.

Komission teksti	Parlamentin tarkistukset

Tarkistus 1
Johdanto-osan 8 kappale

(8) ***Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990***	(8) ***Henkilöiden toimesta tapahtuvaa rajojen ylittämistä koskevasta yhteisön säännöstöstä annetun asetuksen (EY N:o .../2006 (Schengenin rajasäännöstö)*** 5 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen maahantuloedellytysten on täytyttävä lukuun ottamatta 5 artiklan 1 kohdan b

[1] EYVL C , 4.1.2006, s. .

tehdyn yleissopimuksen[1] (jäljempänä 'Schengenin yleissopimus') 5 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen maahantuloedellytysten on täytyttävä lukuun ottamatta 5 artiklan 1 kohdan b alakohtaa, siltä osin kuin tällä päätöksellä otetaan käyttöön ***yksipuolisen tunnustamisen*** järjestelmä ***uusien jäsenvaltioiden myöntämien kansallisten kauttakulkuviisumien ja*** Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavien jäsenvaltioiden ***myöntämien tiettyjen asiakirjojen sekä*** muiden uusien ***jäsenvaltioiden myöntämien vastaavien asiakirjojen välillä***.

alakohtaa, siltä osin kuin tällä päätöksellä otetaan käyttöön järjestelmä***, jolla uudet jäsenvaltiot tunnustavat yksipuolisesti*** Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavien uusien jäsenvaltioiden ***myöntämät tietyt asiakirjat ja*** muiden uusien jäsenvaltioiden ***myöntämät vastaavat asiakirjat kauttakulkua varten***.

Tarkistus 2
Johdanto-osan 9 a kappale (uusi)

(9 a)Tämä päätös ei merkitse Schengenin säännöstön kehittämistä sellaisena kuin siitä on määrätty Euroopan unionin neuvoston ja Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan tekemässä, Schengenin säännöstön täytäntöönpanoa, soveltamista ja kehittämistä koskevassa sopimuksessa, koska päätös on suunnattu ainoastaan sellaisille jäsenvaltioille, jotka eivät vielä sovella Schengenin säännöstöä täysimääräisesti. Schengenin järjestelmän yhtenäisyyden ja asianmukaisen toimivuuden vuoksi tämä päätös kattaa kuitenkin myös ne viisumit ja oleskeluluvat, jotka ovat Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen osallistuvien sekä Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavien kolmansien maiden, kuten Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan, myöntämiä.

Tarkistus 3
1 artikla

Tällä päätöksellä otetaan käyttöön ulkorajoilla tehtävissä henkilötarkastuksissa käytettävä yksinkertaistettu järjestelmä, joka perustuu siihen, että Tšekin tasavalta, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia (jäljempänä 'uudet jäsenvaltiot') saavat yksipuolisesti tunnustaa omia kansallisia viisumejaan vastaaviksi niiden alueen läpi tapahtuvaa kauttakulkua varten tietyt asiakirjat, joita Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavat jäsenvaltiot myöntävät, ja asiakirjat, joita muut uudet jäsenvaltiot myöntävät kolmansien maiden kansalaisille, joilta vaaditaan viisumi asetuksen (EY) N:o 539/2001 nojalla.	***1.*** Tällä päätöksellä otetaan käyttöön ulkorajoilla tehtävissä henkilötarkastuksissa käytettävä yksinkertaistettu järjestelmä, joka perustuu siihen, että Tšekin tasavalta, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia (jäljempänä 'uudet jäsenvaltiot') saavat yksipuolisesti tunnustaa omia kansallisia viisumejaan vastaaviksi niiden alueen läpi tapahtuvaa kauttakulkua varten tietyt asiakirjat, joita Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavat jäsenvaltiot myöntävät, ja asiakirjat, joita muut uudet jäsenvaltiot myöntävät kolmansien maiden kansalaisille, joilta vaaditaan viisumi asetuksen (EY) N:o 539/2001 nojalla. ***Tässä päätöksessä tarkoitetaan 'Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavalla jäsenvaltiolla' myös sellaisia kolmansia maita, jotka osallistuvat Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja soveltavat Schengenin säännöstöä täysimääräisesti.*** ***1 a. Tämän päätöksen täytäntöönpano ei vaikuta henkilöiden toimesta tapahtuvaa rajojen ylittämistä koskevasta yhteisön säännöstöstä annetun asetuksen (EY N:0 .../2006 (Schengenin rajasäännöstö) 6–13 ja 18–19 artiklan mukaisesti suoritettaviin henkilöiden rajatarkastuksiin.***

Perustelu

Tarkistuksella otetaan huomioon Islannin ja norjan erityistilanne Schengenin säännöstöä täysimääräisesti sovellettaessa. Uusien jäsenvaltioiden on päätöstä soveltaessaan katsottava, että näiden maiden myöntämät asiakirjat vastaavat niiden kauttakulkua varten myöntämiä kansallisia viisumeita.

Tarkistus 4
2 artiklan 2 kohta

2. Jos uusi jäsenvaltio päättää soveltaa tätä päätöstä, sen on tunnustettava kaikki ***2 kohdassa*** tarkoitetut Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavien jäsenvaltioiden myöntämät asiakirjat asiakirjan myöntäneestä valtiosta riippumatta.	2. Jos uusi jäsenvaltio päättää soveltaa tätä päätöstä, sen on tunnustettava kaikki ***1 kohdassa*** tarkoitetut Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavien jäsenvaltioiden myöntämät asiakirjat asiakirjan myöntäneestä valtiosta riippumatta.

Tarkistus 5
4 artikla

Jäsenvaltiot voivat tunnustaa asiakirjan kauttakulkua varten omaa kansallista viisumiaan vastaavaksi ainoastaan, jos kolmannen maan kansalaisen kauttakulku uuden jäsenvaltion alueen läpi kestää enintään viisi päivää.	***Uudet jäsenvaltiot*** voivat tunnustaa asiakirjan kauttakulkua varten omaa kansallista viisumiaan vastaavaksi ainoastaan, jos kolmannen maan kansalaisen kauttakulku uuden jäsenvaltion alueen läpi kestää enintään viisi päivää.
Edellä 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen asiakirjojen on oltava voimassa kauttakulkuun kuluvan ajan.	Edellä 2 ja 3 artiklassa tarkoitettujen asiakirjojen on oltava voimassa kauttakulkuun kuluvan ajan.
Kertaviisumi, jota on käytetty Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavaan jäsenvaltioon saapumista varten, on voimassa haltijan paluumatkalla saman uuden jäsenvaltion alueen kauttakulkua varten.	Kertaviisumi, jota on käytetty ***uudesta jäsenvaltiosta*** Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavaan jäsenvaltioon saapumista varten, on voimassa haltijan paluumatkalla saman uuden jäsenvaltion alueen kauttakulkua varten.

Tarkistus 6
5 artiklan 2 kohta

Komissio julkaisee uusien jäsenvaltioiden antamat ***ilmoitukset*** Euroopan unionin virallisessa lehdessä.	Komissio julkaisee uusien jäsenvaltioiden antamat ***tiedot*** Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Tarkistus 7
Liite, 1 kohta

TŠEKIN TASAVALTA	TŠEKIN TASAVALTA

Viisumit	Viisumit
– Vízum k pobytu do 90 dnů – (viisumi lyhytaikaista oleskelua varten)	– Vízum k pobytu do 90 dnů – (viisumi lyhytaikaista oleskelua varten)
– Vízum za účelem převzetí povolení k pobytu VR – (viisumi oleskeluluvan noutamista varten)	
– Vízum k pobytu nad 90 dnů – (viisumi pitkäaikaista oleskelua varten)	– Vízum k pobytu nad 90 dnů – (viisumi pitkäaikaista oleskelua varten)
– Diplomatické vízum – (diplomaattiviisumi)	– Diplomatické vízum – (diplomaattiviisumi)
– Zvláštní vízum – (erityisviisumi)	– Zvláštní vízum – (erityisviisumi)
– Vízum za účelem strpění VS – (viisumi poikkeuksellista maahanjäämislupaa varten)	– Vízum za účelem strpění VS – (viisumi poikkeuksellista maahanjäämislupaa varten)
– Víz– Vstupní vízum VV – (maahantuloviisumi)	– Víz– Vstupní vízum VV – (maahantuloviisumi)
– Vízum za účelem dočasné ochrany VG – (viisumi tilapäistä suojelua varten)	
Oleskeluluvat	Oleskeluluvat
– Prukaz o povoleki k pobytu pro statniko prislusnika (oleskelulupa ulkomaalaisille)	***– Průkaz o povolení k přechodnému pobytu (väliaikainen oleskelulupa)***
– pitkäaikainen oleskelulupa (voimassa – erääntymispäivään asti – enintään yhden vuoden, jatkaminen on mahdollista)	***– Průkaz o povolení k trvalému pobytu (pysyvä oleskelulupa)***
– pysyvä oleskelulupa (myönnetään Tšekin tasavallan alueella yli 10 vuoden ajan oleskeleville ulkomaalaisille. Tätä aikaedellytystä ei sovelleta, jos ulkomaalainen on Tšekin tasavallan kansalaisen läheinen perheenjäsen (perheen yhdistäminen) tai jos ulkomaalainen on oleskellut Tšekin tasavallassa yli 8 vuoden ajan ja muut laissa määrätyt edellytykset täyttyvät (Tšekin tasavallan ulkomaalaislain no. 326/1999 Col. 66 §).	

Perustelu

Tarkistuksella pyritään ottamaan huomioon Tšekin tasavallan tunnustettavien asiakirjojen luettelon viimeisin versio, ja se on Tšekin tasavallan pysyvän EU-edustuston tiedonannon mukainen.

PERUSTELUT

1. Ehdotuksen konteksti

Nykyisessä Schengenin säännöstössä[1] vahvistetaan periaate sellaisten yhdenmukaisten viisumien, pitkäaikaisviisumien ja oleskelulupien vastavuoroisesta tunnustamisesta, jotka ovat Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavien jäsenvaltioiden myöntämiä; järjestelmä koskee kauttakulkua ja lyhytaikaista oleskelua. Sen ansiosta kolmannen maan kansalainen voi tiettyjen Schengen-jäsenvaltion myöntämien asiakirjojen nojalla saapua vapaasti yhteiselle alueelle ja/tai liikkua siellä vapaasti ilman muita edellytyksiä.

Uudet jäsenvaltiot soveltavat liittymisasiakirjan mukaisesti Schengenin säännöstöä kahdessa vaiheessa: ensimmäisen kategorian säännöksiä sovelletaan liittymisajankohdasta lähtien, kun taas toisen kategorian säännöksiä sovelletaan vasta neuvoston vahvistamasta ajankohdasta lähtien. Siksi uusien jäsenvaltioiden on jo sovellettava asetusta 539/2001[2] (ensimmäisen kategorian säännökset) ja myönnettävä kansallinen viisumi asetuksen liitteessä I lueteltujen maiden asukkaille, jotka aikovat kulkea niiden alueen kautta tai oleskella niiden alueella. Uudet jäsenvaltiot eivät kuitenkaan sovella vielä Schengenin säännöstön kohtia, joissa käsitellään viisumien ja oleskelulupien vastavuoroista tunnustamista koskevan järjestelmän käyttöönottoa (toisen kategorian säännökset). Nämä jäsenvaltiot eivät voi tunnustaa Schengen-jäsenvaltioiden tai muiden uusien jäsenvaltioiden myöntämiä asiakirjoja omia kansallisia viisumeitaan vastaaviksi. Ne joutuvat edellyttämään oman kansallisen viisuminsa käyttöä, vaikka asianosaisilla henkilöillä olisi jo Schengenalueen oleskelulupa tai viisumi.

Eräät uudet jäsenvaltiot tunnustavat kuitenkin käytännössä joko kahdenvälisten sopimusten tai yksipuolisten kansallisten päätösten perusteella Schengen-jäsenvaltioiden kauttakulkua ja lyhytaikaista oleskelua varten myöntämät asiakirjat. Tällainen tunnustaminen ei ole EU:n lainsäädännön mukaista, ja siksi tilanteesta on säädettävä mahdollisimman pian.

Käytännön esimerkkejä:

– Asetuksen 539/2001 liitteessä 1 lueteltujen maiden (esim. Bosnia ja Hertsegovina, Serbia ja Montenegro, Venäjä, Turkki, Ukraina, Moldova) kansalaisella on Ranskan myöntämä oleskelulupa. Hän aikoo matkustaa maitse kotijäsenvaltioonsa, mikä merkitsee kulkua useiden maiden kautta. Hän ei tarvitse Schengen-jäsenvaltioiden viisumia, koska ne tunnustavat Ranskan myöntämän oleskeluluvan, mutta hän tarvitsee kansallisen viisumin kaikissa uusissa jäsenvaltioissa, joiden kautta hän kulkee.

---

[1] Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn yleissopimuksen (Schengenin yleissopimus) 10, 18 ja 21 artikla.

[2] Neuvoston asetus (EY) N:o 539/2001, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2001, luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, EYVL L 81, 21.3.2001, s 1. viimeksi muutettu asetuksella (EY) N:o 851/2005 (EUVL L 141, 4.6.2005, s.3)

– Asetuksen 539/2001 liitteessä 1 lueteltujen maiden asukas haluaa käydä Saksassa omalla autollaan, mikä merkitsee ajoa useiden maiden halki. Koska hän on saanut saksan myöntämän viisumin, hän ei tarvitse muita viisumeita Schengen-jäsenvaltioissa, mutta hän tarvitsee kansallisen viisumin kaikissa uusissa jäsenvaltioissa, joiden kautta hän ajaa.

2. Ehdotuksen sisältö

Uudet jäsenvaltiot voivat käsiteltävän olevan ehdotuksen ansiosta yksinkertaistaa ulkorajojensa valvontaa tunnustamalla yksipuolisesti, että tietyt asiakirjat, joiden myöntäjiä ovat:

Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavat jäsenvaltiot sekä Norja, Islanti ja Tanska, jotka osallistuvat Schengenin säännöstöön ja soveltavat sitä täysimääräisesti,

muut uudet jäsenvaltiot,

vastaavat niiden omia kansallisia viisumeita.

Yksinkertaistettua järjestelmää olisi sovellettava seuraaviin asiakirjoihin:

yhdenmukaiset viisumit, jotka Schengen-jäsenvaltio on myöntänyt yhteisen konsuliohjeiston yhteisiä sääntöjä noudattaen (kauttakulku, lyhyt oleskelu tai matkustaminen, ryhmäviisumit),

kansalliset pitkäaikaiset viisumit, jotka Schengen-valtio on myöntänyt kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti,

oleskeluluvat, jotka Schengen-valtio on myöntänyt ja jotka kuuluvat yhteisen konsuliohjeiston liitteeseen IV,

kansalliset lyhyt- ja pitkäaikaiset viisumit sekä oleskeluluvat, jotka ovat jonkun muun uuden jäsenvaltion myöntämiä.

Eräiden asiakirjojen tunnustaminen ja muiden tunnustamatta jättäminen arvioitiin mahdottomaksi, koska haluttiin välttää hajanaista lähestymistapaa. Siksi kaikki edellä mainitut asiakirjat tunnustetaan vastaaviksi kuin päätöksen täytäntöönpanoon osallistuvien uusien jäsenvaltioiden myöntämät viisumit.

Asiakirjojen tunnustaminen olisi rajattava kauttakulkutarkoituksiin, mikä ei vaikuttaisi uusien jäsenvaltioiden mahdollisuuksiin myöntää kansallisia viisumeita lyhytaikaista oleskelua varten. Tämä rajaus on tarpeen, jotta viisumihakemusta käsittelevässä valtiossa ei olisi sekaantumisen riskiä nykyisten Schengen-määräysten suhteen.

Kauttakulun kesto on enintään viisi vuorokautta – tällä otetaan huomioon sekä kauttakulkuviisumeita koskevat yhteisen konsuliohjeiston määräykset että uusien jäsenvaltioiden sijainti.

Järjestelmää sovelletaan ainoastaan siirtymäkaudella, kunnes uudet jäsenvaltiot soveltavat Schengenin säännöstöä täysimääräisesti; ajankohta vahvistetaan neuvoston päätöksellä. Kun

maa on päättänyt soveltaa päätöstä, lykkääminen ei ole enää mahdollista, ettei järjestelmä mutkistuisi.

Ehdotettu päätös on suunnattu uusille jäsenvaltioille, mutta niiden osallistuminen järjestelmään on vapaaehtoista, jotta niille ei asetettaisi uusia velvoitteita vuoden 2003 liittymisasiakirjassa määriteltyjen velvoitteiden lisäksi. Uudet jäsenvaltiot voivat joko ottaa uuden välineen käyttöön tai jatkaa kansallisten viisumien myöntämistä. Jos uudet jäsenvaltiot valitsevat yksinkertaistetun järjestelmän, niiden on hyväksyttävä erottelematta kaikkien Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavien jäsenvaltioiden myöntämät asiakirjat. Kun asiakirjat on tunnustettu, uudet jäsenvaltiot voivat tunnustaa myös muiden uusien jäsenvaltioiden myöntämiä asiakirjoja.

Järjestelmän valitsevien uusien jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle päätöksen voimaantulosta 10 työpäivän kuluessa. Järjestelmää ei voi valita tuonnempana.

3. Seuraukset EY:n perustamissopimuksessa olevien eri pöytäkirjojen ja assosioituneiden valtioiden kannalta

Ehdotettu päätös on suunnattu pelkästään uusille jäsenvaltioille ja siten se ei vaikuta **Yhdistyneen kuningaskunnan, Irlannin eikä Tanskan** asemaan.

Päätös ei merkitse **Norjan ja Islannin** kannalta Schengenin säännöstön kehittämistä siten kuin näiden maiden ja neuvoston allekirjoittamassa Schengenin säännöstön täytäntöönpanoa, soveltamista ja kehittämistä koskevassa sopimuksessa tarkoitetaan, koska päätös on suunnattu ainoastaan uusille jäsenvaltioille.

Schengen-järjestelmän yhtenäisyys kuitenkin edellyttää, että assosioituneiden valtioiden ja myöhemmin assosioituvien valtioiden myöntämät viisumit ja oleskeluluvat sisällytetään käsiteltävänä olevaan päätökseen. Siten uudet jäsenvaltiot voivat tunnustaa nämä asiakirjat yksipuolisesti.

4. Esittelijän mielipide

Sisä- ja ulkorajoja koskevaa Schengenin säännöstöä kehitetään nykyisin laajalti. Käsiteltävänä oleva ehdotus edustaa kehittämisen viimeisintä vaihetta. Muita kehitysvaiheita ovat mm. vuoden 2004 direktiivi, joka koskee unionin kansalaisten ja näiden perheenjäsenten oikeutta liikkua ja sijoittautua vapaasti jäsenvaltioiden alueella, parlamentin ja neuvoston heinäkuussa 2005 hyväksymä Schengen-rajojen valvontaa koskeva säännöstö, virallisesti kesäkuussa 2005 toimintansa käynnistänyt Euroopan rajaturvallisuusvirasto sekä uusimpana asetus, joka koskee paikallista rajaliikennettä jäsenvaltioiden ulkorajoilla.

Esittelijä pitää nykyistä ehdotusta myönteisenä, koska sen avulla voidaan reagoida erittäin akuutteihin kysymyksiin, joita syntyy nykytilanteessa, kun uudet jäsenvaltiot eivät voi tunnustaa muiden jäsenvaltioiden myöntämiä viisumeita ja oleskelulupia, vaan ne joutuvat myöntämään kolmansien maiden kansalaisille omia viisumeitaan kauttakulkua varten.

Tilanne merkitsee toisaalta huomattavaa hallinnollista rasitusta uusien jäsenvaltioiden konsulaateille Schengen-valtioissa ja uusissa jäsenvaltioissa. Konsulaattien on ennen

lomakauden alkua käsiteltävä tuhansia viisumihakemuksia, mikä vie aikaa. Tämä edellyttää valtavia kustannuksia, nykyaikaisia palveluja ja kosolti henkilökuntaa, mikä on erityisen haasteellista etenkin kooltaan pienille kauttakulkumaille.

Toisaalta nykyinen järjestelmä on kyseenalainen, sillä siitä koituu kolmansien maiden kansalaisille perusteetonta byrokratiaa ja ylimääräisiä kustannuksia. He tarvitsevat maitse matkatessaan kauttakulkuviisumin kutakin reitille osuvaa uutta jäsenvaltiota varten. Tämä tarkoittaa pitkällistä, lannistavaa ja toisinaan jopa nöyryyttävää prosessia: useita hakemusaineistoja, täytettäviä lomakkeita, valokuvia, lisäasiakirjoja, kuten sairaus- ja ajoneuvovakuutukset, hotellivaraukset, toimeentulon osoittaminen, tiliotteet jne. Kansalaisten on maksettava viisumeista, matkustettava siihen kaupunkiin, jossa konsulaatti on, ja jonotettava vuoroaan.

Järjestelmä haittaa myös perhe- ja kulttuurisiteitä, koska Schengen-valtiot voivat rajoittaa alueellaan oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten pääsyä kotimaahan.

Tilannetta on entistä vaikeampi suvaita, sillä asianosaisista ei aiheudu mitään laittoman maahanmuuton vaaraa tai uhkaa yleiselle järjestykselle, sillä he ovat jo käyneet läpi useita tarkastuksia Schengen-valtiossa tai uudessa jäsenvaltiossa ennen kuin heille on myönnetty Schengen-viisumi, oleskelulupa tai kansallinen viisumi. Lisäksi ulkorajoilla tehtävissä tarkastuksissa on edelleen noudatettava henkilöiden toimesta tapahtuvaa rajojen ylittämistä koskevasta yhteisön säännöstöstä annetun asetuksen (EY N:o .../2006) 6–13 ja 18–19 artiklaa, ja saman asetuksen 5 artiklan 1 kohdan nojalla on vielä täytettävä seuraavat maahanpääsyä koskevat ehdot:

– voimassa oleva, rajanylitykseen oikeuttava asiakirja,
– suunnitellun oleskelun tarkoituksen ja edellytykset osoittavat asiakirjat ja toimeentuloon tarvittavien varojen todistaminen,
– ei maahantulokieltoa Schengenin tietojärjestelmässä (SIS),
– ei katsota voivan vaarantaa minkään jäsenvaltion yleistä järjestystä, sisäistä turvallisuutta, kansanterveyttä tai kansainvälisiä suhteita.

Edellä mainitun johdosta on erittäin tärkeää hyväksyä pikaisesti uusi päätös, jonka avulla uudet jäsenvaltiot voivat halutessaan tunnustaa yksipuolisesti Schengenin säännöstöä täysimääräisesti soveltavien valtioiden, kuten Norjan, Islannin ja Tanskan, sekä muiden uusien jäsenvaltioiden myöntämät viisumit ja oleskeluluvat. Päätös on hyödyllinen paitsi kymmenelle uudelle jäsenvaltiolle myös Romanialle ja Bulgarialle, kun ne liittyvät EU:hun.